

Schaduw over Zonneschijn

Schaduw over Zonneschijn

(OORLOGS)VERHALEN UIT EEN KINDERTEHUIS IN ZEIST

Jim Terlingen

Deze publicatie is ook verkrijgbaar als e-book

© 2021 Jim Terlingen, Utrecht

Omslag: Luce van de Weg

Auteursfoto: Fleur Vos

ISBN: 978940214715

(versie 1.4)

VOORWOORD

Het bestaan van kindertehuis Zonneschijn ontdekte ik tijdens mijn onderzoek naar de geschiedenis van de Vismarkt, een prachtige straat in de binnenstad van Utrecht waar ik 25 jaar heb gewoond.

Tijdens de Tweede Wereldoorlog, toen de maatregelen van de nazi-bezetter in ons land tegen de joodse Nederlanders steeds harder werden, kwam een van de bewoners van de Vismarkt, het joodse jongetje Edu Keizer, onder een andere naam terecht in dit jeugdherstellingsoord in Zeist. Op zoek naar informatie over het verblijf van Edu in Zonneschijn stuitte ik in archieven op verslagen waarin gedetailleerde getuigenissen stonden over wat er in de oorlog is gebeurd in Zonneschijn.

Vooraf wat ik las over de harde sfeer in het tehuis schokte me en helemaal hoe dat het leven van een ander joods kind, Liliane Dreyfus, heeft beïnvloed. Kort daarna ontdekte ik dat dit meisje ten onrechte wordt genoemd op een oorlogsmonument en ook dat haar naam niet hoort in het standaardwerk 'In Memoriam', waarin alle namen van gedeporteerde Nederlandse kinderen staan. Dat was het moment dat ik besloot om mijn focus voor eventjes te verleggen van de Vismarkt naar Zonneschijn.

Dat 'eventjes' is een jaar geworden, waarin ik overigens meer fouten en oneffenheden in publicaties heb ontdekt. Dit boekje over Zonneschijn is het resultaat van mijn focusverlegging. De kern bestaat uit een reconstructie van twee oorlogsgeschiedenissen: de een over Liliane en de ander over een inval in het tehuis.

Ik ben de voormalige Zonneschijnbewoners die na meer dan zeventig jaar in hun geheugen op zoek zijn gegaan naar herinneringen, bijzonder dankbaar. Ze worden achterin dit boekje als bron vermeld. In het bijzonder noem ik er hier één: Els, een jonge vrouw op hoge leeftijd die de belangrijke tienerjaren van haar leven heeft doorgebracht in het tehuis. Ze is voor mij van onschatbare waarde geweest. Haar geheugen is fenomenaal.

Verder dank ik alle medewerkers van de organisaties, instellingen, archieven en websites die ik heb geraadpleegd. In willekeurige volgorde zijn dat: Het Utrechts Archief, Nationaal Archief, Gemeentearchief Zeist, Zeister

Historisch Genootschap, Gemeentelijke Begraafplaats Zeist, Nederlands Instituut voor Oorlogsdocumentatie, Joods Historisch Museum, Herinneringscentrum Westerbork, International Tracing Service (ITS) in Duitsland, Yad Vashem in Israël, Rode Kruis, Werkgroep Struikelstenen Deventer en de websites 'Aan hen die vielen', Graftombe.nl en Shaffy.nl.

Mijn goede vriendin Luce van de Weg stond als vanouds weer klaar toen ik haar nodig had. Dankzij haar prachtige omslag en haar vormgevingsadviezen is dit een echt boek geworden.

Mijn correctieteam bestond uit Marjan Penterman en Mariëtte Lammers. Ik ben ook deze fijne vriendinnen heel erg dankbaar voor alle taalkundige aanwijzingen en verbeteringen. Kanjers zijn het. Ik ben verder dank verschuldigd aan mijn oom Jeroen Terlingen, een ervaren journalist en schrijver, die me goede adviezen gaf.

Tot slot noem ik hier twee mannen die familieleden zijn van oorlogsslachtoffers: Robbert Keizer en Anton Moll van Charante. Robbert, die zijn broer Edu helaas nooit heeft gekend, heeft me op het spoor van Zonneschijn gezet. Anton is op zoek naar het verhaal van zijn tante net als ik in de archieven gedoken en heeft me heel oprecht deelgenoot gemaakt van zijn conclusies.

Ik draag dit boekje op aan alle kinderen van Zonneschijn, in het bijzonder aan Raphael, Martijn, Benjamin, Edu en Liliane. Over het oorlogsverhaal van Edu en zijn familie wil ik, samen met dat van andere joodse bewoners van de Vismarkt, te zijner tijd in een ander verband publiceren.

Jim Terlingen
Utrecht, april 2016

Versie 1.4 van dit boek is er gekomen na een tip van Gerrit van der Vorst, die samen met Heleen bij 't Vuur het boek '*Dan komen angst en wanhoop aangeslopen*' schreven over Joodse onderduikers in Zeist.

Jim Terlingen
Utrecht, augustus 2021